

1529 Waterschap Prins Hendrik of Mancia Zomerpolder, 1862, 1921-1958.

- INLEIDING
- INVENTARIS
- 1 Algemeen
- 2 Bestuur en personeel
- 3 Financiën
- 4 Werken

INLEIDING

1529: INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN DE PRINS HENDRIK OF MANCIA ZOMER POLDER, 1862, 1921-1958

INLEIDING

De juiste van de bedijking van deze polder is niet bekend. Een kaart uit 1624 geeft het gebied aan, voorzien van een zomerkade en in 1628 wordt aan de naam van de bestaande polder 'Vrouwe Manciapolder', het woord 'Winter' toegevoegd. Wanneer de polder van een winterdijk is voorzien blijft vaag: uit 1715 is een contract over de bedijking bekend, maar op een kaart uit 1721 ontbreekt de dijk 1). Toen het 'Oudland van Standdaarbuiten' in 1772 opmetingen liet verrichten in het gebied, dat daarbij afwisselend 'Prins Hendrikpolder' en 'Mantia Zomer Polder' wordt genoemd, is er alleen sprake van een 'kadijk'. Voor een eventuele uitwatering door de 'Prins Hendrik Polder' diende het 'Oudland van Standdaarbuiten' een vergoeding te betalen aan het Huis van Bergen op Zoom 2). Uit deze gegevens kan men zonder meer concluderen, dat omstreeks die tijd de 'Prins Hendrik Polder' nog geen winterdijk had en geen eigen polder bestuur kende.

Tussen 1772 en 1843 is blijkbaar de bestaande kadijk verhoogd tot een winterdijk, want in 1843 wordt het bestuur gevormd door de voornaamste geerfden. Dit duidt op een regelmatige exploitatie van de polder, wat zonder het bestaan van een winterdijk vrijwel onmogelijk zou zijn. De uitwatering vóór 1843 heeft wellicht plaats gevonden door middel van een sluisje op de rivier 'De Mooie Keene'. In 1843 maakte men voor de afwatering op de Mark en Dintel gebruik van een stenen sluis bij het veer van Standdaarbuiten en in bijzondere gevallen van de watermolen van het 'Oudland van Standdaarbuiten'.

Het gebied was in 1843 ca. 70 bunder groot 3). Uit een brief van de provincie, d.a. 1862, blijkt een (officieel) waterschap te zijn opgericht, maar verdere gegevens daarover ontbreken 4). In december 1921 staken 13 eigenaren van de polder de hoofden bij elkaar om te komen tot de oprichting van een waterschap. In de oprichtingsvergadering wordt vermeld, dat de polder 'vroeger' voor 2/3 eigendom was van de familie De Caters en later van Graaf de Bergeijk.

Naast de sluis van het Oudland bestaat dan nog een klein sluisje, het 'Galgesluisje', dat uitwatert op de Mark 5). Bij besluit van 11 juni 1924 benoemden Gedeputeerde Staten een voorlopig bestuur voor de polder, bestaande uit een voorzitter, twee leden en een secretaris-penningmeester.

Ter verbetering van de afwatering kocht het waterschap in 1949 een windwatermolen, waardoor een geldlening werd gesloten van f. 1.500,--. Bij de stormvloed van 1953 liep de polder onder water ten gevolge van de verhoogde waterstand van de rivier de Mark en Dintel, maar kon weer spoedig worden leeggemalen. De overstroming had er wel toe geleid, dat vele waterleidingen verstopt zaten en taluds waren ingestort 6).

Tegen de voorgenomen concentratie der waterschappen in 1957 diende de prins Hendrik Polder een bezwaarschrift in, waarin het bevreesd was voor de lastenverzwaring, die en dergelijke samenvoeging met zich mee zou brengen. Desondanks is de polder in 1958 opgeheven en is het gebied opgenomen in het nieuwe waterschap 'De Striene'.

Archief en inventarisatie

Van het archief is slechts weinig bewaard: één stuk van 1862 en de overige stukken uit deze eeuw 7) . Wellicht bevinden zich in familie archieven van voormalige eigenaren nog stukken, die een nader inzicht in de geschiedenis van deze polder kunnen brengen. De inventarisatie van het archief, dat één archiefdoos omvat, leverde geen noemenswaardige problemen of bijzonderheden op.

Aantekeningen

1. A. Delahaye 'De polders van het waterschap De Striene'. In Publikaties van het Archivariaat 'Nassau-Brabant' no.31.
2. Archief van het Oudland, invent nr. 9.
3. A. de Geus: E.C.B. van Rappard 'Statistiek tableau der polders in Noord-Brabant', 's-Hertogenbosch, 1843
4. Invent nr. 1.
5. Invent nr. 2.
6. Invent nr. 23.
7. Invent nr. 1.

INVENTARIS

1 Algemeen

1. Brief van Gedeputeerd Staten betreffende de grenzen van de polder, 1862. 1 stuk
2. Notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden en het dagelijks bestuur. 1922-1957. 1 deel.

N.B. Voorin komen notulen voor van vergaderingen van ingelanden, 1921-1922, dus voordat het waterschap de jure bestond.

p.m. Ontwerp-besluit tot oprichting van het waterschap, 1923.

N.B. Zie archief 1527 Het Oudland, inv no. 6.

3. Kaart van de polder, 1948. 1 stuk.
4. Stukken betreffende de opheffing van het waterschap, 1951-1957. 1 omslag.

N.B.: Zie ook archief 1527 waterschap Het Oudland, inv no. 18.

2 Bestuur en personeel

5. Stukken betreffende het personeel, 1925 en 1944-1958. 1 omslag.
6. Stukken betreffende het bestuur, 1951 en 1958. 2 stukken.
7. Lijsten van stemgerechtigde ingelanden, 1952/53-1957/58. 1 omslag.

3 Financiën

8-17. Begroting, rekening en bijlagen, 1948/49-1957/58. 10 omslagen

N.B. De rekeningen zijn met de begroting en de bijlagen per dienstjaar in één omslag verenigd.

8. 1948/49
9. 1949/50
10. 1950/51
11. 1951/52
12. 1952/53
13. 1953/54
14. 1954/55
15. 1955/56
16. 1956/57
17. 1957/58

18. Kohieren van de omslag, 1948/49-1957/58. 1 omslag.

19. Processen-verbaal van kasopneming en controle van de financiële administratie, 1950-1957. 1 omslag.

20. Statistiek der financiën, 1953. 1 katern.

21. Rekening-courant overeenkomst met de Boerenleenbank te Standdaarbuiten, 1958. 2 stukken.

4 Werken

22. Stukken betreffende de schouwvoering, 1951-1952. 2 stukken.

23. stukken betreffende het herstel van de stormvloedschade aan de poldersloten, 1953-1956. 1 omslag.